

Informatienota voor de raad

Datum 24 februari 2021

Onderwerp	Stand van zaken Luchtruimherziening
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant F.G. Janssen
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon 038 498 2092
Email G.Janssen@zwolle.nl
Bijlagen Bijlage 1 – Samenvatting ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening
Bijlage 2 – Zienswijze op ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- de door de minister van Infrastructuur en Waterstaat gepubliceerde ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening
- de door de provincie en betrokken gemeenten ingediende zienswijze op de ontwerp-Voorkeursbeslissing

Datum 24 februari 2021

Inleiding

Wij informeren u met regelmaat over de stand van zaken met betrekking tot luchtvaart. Ditmaal over ontwikkelingen op het gebied van de luchtruimherziening.

Op 15 januari heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de 'ontwerp-Voorkeursbeslissing voor de herziening van het luchtruim' gepubliceerd. Vanaf 15 januari ligt de nota met onderliggende stukken zes weken ter inzage en kan iedereen een zienswijze indienen. In de nota geeft de minister op hoofdlijnen de uitgangspunten en contouren weer voor de nieuwe indeling van het luchtruim. Deze herindeling heeft als doel: *'efficiënter gebruik en beheer van het luchtruim, beperking van klimaat-effect en hinder in de omgeving, en verruiming van de civiele capaciteit en militaire missie effectiviteit'*.

Een samenvatting van de ontwerp-Voorkeursbeslissing met de belangrijkste punten is opgenomen in bijlage 1.

Samen met de provincie Overijssel en diverse gemeenten¹ is de bijgevoegde zienswijze opgesteld (bijlage 2) en is gelijktijdig bij de verschillende colleges ter besluitvorming voorgelegd. De provincie Overijssel heeft namens de gemeenten de zienswijze ingediend. Onder 'Kernboodschap' zijn de hoofdlijn en de belangrijkste punten uit de zienswijze opgenomen.

De zienswijze is in lijn met het standpunt dat uw raad en het college altijd hebben verwoord. Door de afstemming in de regio en de relatief korte zienswijzetermijn² is het niet mogelijk geweest om uw raad eerder te informeren over de zienswijze die nu is ingediend. Wel is uw raad in de gelegenheid gesteld om op 10 februari een informatiesessie van het ministerie bij te wonen, waar ook vragen konden worden gesteld.

Voor de volledigheid vindt u hieronder een overzicht van de documenten die zijn gepubliceerd:

- [Kamerbrief](#) minister 'ontwerp-Voorkeursbeslissing voor de herziening van het luchtruim'
- [Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening](#) 'Werken aan een nieuwe balans in het Nederlandse luchtruim'
- Rapport [Plan-MER](#) Luchtruimherziening
- [Passende Beoordeling](#) op Hoofdlijnen Luchtruimherziening

Kernboodschap

In de afgelopen jaren heeft de regio telkens drie uitgangspunten gehanteerd in de beoordeling van ontwikkelingen in de luchtvaart:

1. Transparant en navolgbaar proces
2. Effecten op de leefomgeving
3. Participatie

¹ Regiogemeenten betrokken bij Lelystad Airport en gemeenten uit Twente: Dalfsen, Deventer, Enschede, Hellendoorn, Hengelo, Kampen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland en Zwolle

² De termijn voor indienen liep tot en met 25 februari 2021. De provincie Overijssel heeft, in verband met de voorjaarsvakantie, namens betrokken gemeenten een pro forma zienswijze ingediend, waardoor de termijn van zes weken met nog twee weken kon worden verlengd tot 10 maart.

Datum 24 februari 2021

De regio heeft de Voorkeursbeslissing ook weer op deze drie punten beoordeeld en daar haar zienswijze op gebaseerd.

Transparant en navolgbaar proces

Met de ontwerp-Voorkeursbeslissing is duidelijk geworden welke keuzes het kabinet nu maakt en wat in de volgende fase nader uitgewerkt moet worden. Met name door het laatste is nu nog sterk onzeker wat de effecten voor de leefomgeving zullen zijn. De regio kan nu niet overzien wat de gevolgen van de gemaakte keuzes in de ontwerp-Voorkeursbeslissing zullen zijn. Dat zou in de definitieve Voorkeursbeslissing beter moeten zijn. Belangrijk is dat in de verdere uitwerking overheden, bewoners en organisaties de mogelijkheid hebben om te participeren en formeel kunnen reageren op de uitwerking.

In de ontwerp-Voorkeursbeslissing is een planning opgenomen voor de uitvoering van de besluiten, onder andere de invoering van 'glijvluchten' (continue dalen / stijgen) en de invoering van een vierde naderingspunt voor Schiphol. Deze ontwikkelingen zijn belangrijk om de huidige routes van en naar Lelystad Airport te verbeteren. Het lijkt er echter op dat in de planning van de ontwerp-Voorkeursbeslissing deze uitvoering pas in 2026 (naderingspunt) of zelfs 2030 (continue dalen) plaatsvindt. Dit betekent dat tot die tijd onze regio nog steeds te maken heeft met onnodig laag vliegen.

De zienswijze roept de minister op om in (de uitwerking van) de Voorkeursbeslissing bestaande ontwikkelingen, zoals verstedelijking, natuur, regionale energiestrategieën of de Nationale Omgevingsvisie als gegeven te beschouwen en dat die ontwikkelingen niet in de knel komen.

Effecten op de omgeving

Het kabinet heeft de oproep van velen, onder andere vanuit onze regio, om continue klimmen en dalen van vliegtuigen toe te passen overgenomen. Hierdoor wordt de uitstoot en geluidshinder voor inwoners onder de vliegroutes zoveel mogelijk beperkt. Daar zijn we blij mee.

Op een aantal punten missen wij echter duidelijkheid over de (mogelijke) effecten van de keuzes van het kabinet op de leefomgeving van onze inwoners.

- De minister claimt onterecht dat het probleem van onnodig langdurig laagvliegen in de winter van 2021/2022 in onze regio is opgelost. Dit is niet het geval, doordat de minister geen maatregelen neemt op de zogenaamde B+-routes³. In de ontwerp-Voorkeursbeslissing wordt geen enkele duidelijkheid gegeven wanneer dit wel is opgelost.
- De herziening van het luchtruim zorgt op landelijk niveau voor vermindering van geluidshinder en uitstoot van CO₂. Onduidelijk is of deze winst geheel ten goede komt aan de leefomgeving of dat deze (deels) wordt ingezet voor groei van de luchtvaart. De zienswijze van de regio pleit ervoor dat de winst volledig ten goede komt aan de leefomgeving.
- De ontwerp-Voorkeursbeslissing geeft een prioritering van gebieden die weinig tot maximaal worden ontzien wat betreft geluidsbelasting en verstoring op de grond. In deze lijst is ook 'dunbevolkte en rurale gebieden' opgenomen, als gebied dat weinig wordt ontzien. Onduidelijk is in

³ De B+-routes zijn de vertrekroute van Lelystad Airport tot ongeveer Wezep en de naderingsroute vanaf Lemelerveld tot Lelystad Airport. De routes na Wezep en voor Lemelerveld worden 'aansluitroutes' genoemd.

Datum 24 februari 2021

hoeverre kleine dorpen en kernen vallen onder deze definitie of onder 'stedelijke gebied' (maximaal ontzien). De regio pleit voor het laatste. Ook pleit de regio ervoor om, wanneer er onverhoopt toch over stedelijk gebied wordt gevlogen, een geluidsanalyse aan te leveren om de gevolgen in beeld te brengen.

- In de zienswijze gaat de regio ook in op de kansen van de luchtruimherziening met name als het gaat om de innovatie in de luchtvaart waar Twente Airport mee bezig is. In de Luchtruimherziening wordt hier weinig tot geen aandacht aanbesteed. Er wordt zelfs gesproken over een militair oefengebied in Twente. Onduidelijk is of dat oefengebied te combineren is met de ontwikkelingen van Twente Airport.
- De ontwerp-Voorkeursbeslissing gaat uit van vaste routes en vertrek- en naderingsbuizen. Het is nog zeer onduidelijk wat deze routes en buizen precies inhouden en in hoeverre piloten zich dienen te houden aan die routes.
- De regio mist in de ontwerp-Voorkeursbeslissing de aandacht voor het lagere luchtruim en de ontwikkelingen die daar spelen (bijvoorbeeld op het gebied van drones). Het biedt mogelijkheden, maar ook vraagstukken op het gebied van huidige wet- en regelgeving. De regio wil graag het gesprek voeren over de mate van lokale en/of regionale zeggenschap en verantwoordelijkheden over het lagere luchtruim.

Participatie

Het onderwerp Participatie krijgt veel aandacht in de ontwerp-Voorkeursbeslissing. Het kabinet stelt dat er een gedegen participatieproces heeft plaatsgevonden. De regio deelt deze mening niet. De 'participatie' momenten met het ministerie stonden vooral in het teken van 'zenden' en 'kennisnemen van', terwijl de regio juist in dialoog wil met het ministerie. Niet achteraf informatie ontvangen of een zienswijze indienen, maar meedenken in lopende processen vóórafgaand aan besluitvorming. De regio wil met het rijk afspraken maken over participatie. Ook wil de regio duidelijkheid over de momenten waarop formele momenten van inspraak zijn, zodat de regio niet wordt geconfronteerd met onomkeerbare besluiten waarop zij geen invloed heeft gehad.

Consequenties

Met het indienen van de zienswijze hopen wij, samen met de regio, dat de minister de ontwerp-Voorkeursbeslissing zodanig aanpast dat de effecten van haar keuzes duidelijker worden, de negatieve effecten voor de leefomgeving, onder andere vanwege Lelystad Airport, eerder worden aangepakt en dat overheden, bewoners en organisaties daadwerkelijk mogen participeren.

Financiën

n.v.t.

Communicatie

De zienswijze (incl. persbericht) is opgesteld samen met de provincie Overijssel en de diverse betrokken gemeenten.

Datum 24 februari 2021

Op 10 maart is er een bestuurlijk overleg met de verschillende bewonersgroepen, zoals gebruikelijk is bij nieuwe ontwikkelingen in het Luchtvaartdossier. In dit overleg zijn de standpunten over de ontwerp-Voorkeursbeslissing met elkaar gedeeld. In een eerder stadium is informeel overleg geweest tussen de gemeente Zwolle, provincie Overijssel en HoogOverijssel om informatie met elkaar te delen.

Wij zullen de inhoud van deze informatienota, zoals ook gebruikelijk, delen met de bewonersgroepen en op de website www.zwolle.nl/vliegroutes.

Vervolg

Tot 25 februari (met verlenging tot en met 10 maart) kon iedereen een zienswijze indienen op de ontwerp-Voorkeursbeslissing. Ook de Commissie voor de m.e.r. zal een onafhankelijk advies uitbrengen. Het kabinet komt hierna met een Reactienota en stelt de definitieve Voorkeursbeslissing vast (naar verwachting rond de zomer 2021). In de planuitwerkingsfase wordt de Voorkeursbeslissing uitgewerkt in concrete luchtruimprojecten (integrale Programmabeslissing). Hierin worden de (geografische) effecten van het Voorkeursalternatief uitgewerkt.

Op 15 februari is namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het 'Ontwerpbesluit vergunning Wet natuurbescherming project Exploitatie Lelystad Airport' gepubliceerd (zie [link](#)). N.V. Luchthaven Lelystad heeft deze vergunning aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming omdat de activiteiten van N.V. Luchthaven Lelystad invloed kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. De provincie Overijssel bestudeert momenteel de stukken. Wanneer hiertoe aanleiding bestaat zal op het ontwerpbesluit een zienswijze worden ingediend. Een zienswijze indienen kan door iedereen tot en met 29 maart 2021.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom